

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 21 października 2010 r.(*)

Zbliżanie ustawodawstw – Prawo autorskie i prawa pokrewne – Dyrektywa 2001/29/WE – Prawo do zwielokrotniania utworu – Wyjątki i ograniczenia – Wyjątek kopii na użytek prywatny – Pojęcie godziwej rekompensaty – Jednolita wykładnia – Wdrożenie przez państwa członkowskie – Kryteria – Granice – Opłata licencyjna za kopię na użytek prywatny nakładana na sprzęt, urządzenia i nośniki mające związek ze zwielokrotnianiem cyfrowym

W sprawie C-467/08

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Audiencia Provincial de Barcelona (Hiszpania) postanowieniem z dnia 15 września 2008 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 31 października 2008 r., w postępowaniu:

Padawan SL

przeciwko

Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE),

przy udziale:

Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (EGEDA),

Asociación de Artistas Intérpretes o Ejecutantes – Sociedad de Gestión de España (AIE),

Asociación de Gestión de Derechos Intelectuales (AGEDI),

Centro Español de Derechos Reprográficos (CEDRO),

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes izby, D. Šváby, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász i J. Malenovský (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: V. Trstenjak,

sekretarz: M. Ferreira, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 4 marca 2010 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Padawan SL przez J. Jovera Padró, E. Blanco Aymerich oraz A. González García, abogados,
- w imieniu Sociedad General de Autores y Editores (SGAE) przez P. Hernández Arroya, J. Segovíę Murúę, R. Allendesalazara Corchó oraz R. Vallinę Hoseta, abogados,
- w imieniu Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (EGEDA) przez J.A. Suáreza Lozana oraz M. Benzal Medinę, abogados,
- w imieniu Asociación de Artistas Intérpretes o Ejecutantes – Sociedad de Gestión de España (AIE) przez C. López Sáncheza, abogado,
- w imieniu Asociación de Gestión de Derechos Intelectuales (AGEDI) przez R. Rosa Fernández, procurador, wspieranego przez F. Márqueza Martína, abogado,
- w imieniu Centro Español de Derechos Reprográficos (CEDRO) przez M. Malmiercę Lorenzo oraz J. Díaza de Olartego, abogados,
- w imieniu rządu hiszpańskiego przez J. López-Medela Basconesa oraz N. Díaz Abad, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu niemieckiego przez M. Lumme oraz S. Unzeitig, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu greckiego przez E.M. Mamounę oraz V. Karre, działające w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu francuskiego przez G. de Bergues’a oraz B. Beaupère-Manokhę, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu portugalskiego przez L. Ineza Fernandesa oraz N. Gonçalvesa, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu fińskiego przez A. Guimaraes-Purokoski, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez H. Walker, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez L. Lozano Palacios oraz H. Krämera, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 11 maja 2010 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni pojęcia godziwej rekompensaty, o której mowa w art. 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.U. L 167, s. 10), wypłacanej podmiotom praw autorskich z tytułu „wyjątku kopii na użytek prywatny”.
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Padawan SL (zwanej dalej „Padawan”) a Sociedad General de Autores y Editores de España (zwanym dalej „SGAE”) w przedmiocie „opłaty licencyjnej za kopię na użytek prywatny” należnej od Padawan z tytułu sprzedaży przez nią płyt CD-R, CD-RW, DVD-R oraz urządzeń MP3.

Ramy prawne

Dyrektywa 2001/29

- 3 Motywy 9, 10, 31, 32, 35, 38 i 39 dyrektywy 2001/29 brzmią następująco:
 - „(9) Wszelka harmonizacja praw autorskich i pokrewnych opiera się na wysokim poziomie ochrony, odkąd [gdyż] prawa te mają zasadnicze znaczenie dla twórczości intelektualnej. Ich ochrona zapewnia utrzymanie i rozwój kreatywności w interesie autorów, artystów wykonawców, producentów, konsumentów, kultury i gospodarki, jak również szerokiej publiczności. Własność intelektualną uznano więc za integralną część własności.
 - (10) Autorzy i artyści wykonawcy, aby móc kontynuować swoją twórczą i artystyczną pracę, muszą otrzymywać stosowne wynagrodzenie za korzystanie z ich utworów, tak samo jak producenci, aby móc finansować tę pracę [...].
 - [...]
 - (31) Należy zabezpieczyć właściwą równowagę praw i interesów między różnymi kategoriami podmiotów praw autorskich, jak również między nimi a użytkownikami przedmiotów objętych ochroną [...].
 - (32) Niniejsza dyrektywa zawiera wyczerpujące wyliczenie wyjątków i ograniczeń dla prawa do zwielokrotniania i prawa do publicznego udostępniania utworu. Niektóre wyjątki lub ograniczenia odnoszą się jedynie do prawa do zwielokrotniania, jeżeli jest to właściwe. Lista w należyty sposób uwzględnia różnorodność tradycji prawnych państw członkowskich, a jednocześnie ma za zadanie zapewnić funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Państwa członkowskie powinny w sposób spójny stosować te wyjątki i ograniczenia, co zostanie ustalone [poddane badaniu] podczas oceniania wdrożenia przepisów w przeszłości.

[...]

- (35) W niektórych przypadkach dotyczących wyjątków lub ograniczeń podmioty praw autorskich powinny otrzymać godziwą rekompensatę jako [odpowiednie] wynagrodzenie za korzystanie z ich utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną. Przy określaniu formy, szczegółowych warunków i ewentualnej wysokości takiej godziwej rekompensaty należy uwzględnić okoliczności każdego przypadku. Przy ocenie tych okoliczności pomocnym kryterium byłaby potencjalna szkoda poniesiona przez podmiot praw autorskich w wyniku danej czynności. W przypadku gdy podmiot praw autorskich przyjął już zapłatę w innej formie, na przykład jako strona opłaty licencyjnej, specjalna lub oddzielna zapłata może nie być należna. Wysokość godziwej rekompensaty musi uwzględniać stopień wykorzystania zabezpieczeń technicznych przewidzianych w niniejszej dyrektywie. W niektórych przypadkach, gdy szkoda poniesiona przez podmiot praw autorskich jest niewielka, może nie powstać żadne zobowiązanie do zapłaty.

[...]

- (38) Państwa członkowskie powinny być upoważnione do uwzględnienia, za godziwą rekompensatą, wyjątku lub ograniczenia wobec prawa do zwielokrotniania dla niektórych rodzajów zwielokrotniania produktów dźwiękowych, wizualnych i audiowizualnych przeznaczonych do użytku prywatnego. Może to zawierać wprowadzenie lub utrzymanie systemów wynagradzania, których celem jest wynagrodzenie podmiotom praw autorskich poniesionej przez nie szkody [...].
- (39) Stosując wyjątek lub ograniczenie w przypadku kopii prywatnej, państwa członkowskie powinny należycie uwzględnić rozwój technologiczny i gospodarczy, w szczególności w odniesieniu do prywatnego cyfrowego kopiowania oraz systemów wynagradzania, gdy dostępne są skuteczne zabezpieczenia techniczne. Takie wyjątki lub ograniczenia nie powinny powstrzymywać korzystania ze środków technicznych lub ich wykorzystania przeciwko obchodzeniu zabezpieczeń”.

4 Zgodnie z art. 2 dyrektywy 2001/29:

„Państwa członkowskie przewidują wyłączne prawo do zezwalania lub zabrania bezpośredniego lub pośredniego, tymczasowego lub stałego zwielokrotniania utworu, przy wykorzystaniu wszelkich środków i w jakiegokolwiek formie, w całości lub częściowo:

- a) dla autorów – w odniesieniu do ich utworów;
- b) dla artystów wykonawców – w odniesieniu do utrwań ich przedstawień;
- c) dla producentów fonogramów – w odniesieniu do ich fonogramów;
- d) dla producentów pierwszych utrwań filmów – w odniesieniu do oryginału i kopii ich filmów;
- e) dla organizacji radiowych i telewizyjnych – w odniesieniu do utrwań ich

programów, niezależnie od tego, czy te programy transmitowane są przewodowo lub bezprzewodowo, włączając drogę kablową lub satelitarną”.

- 5 Artykuł 5 dyrektywy 2001/29, zatytułowany „Wyjątki i ograniczenia”, stanowi w ust. 2 lit. b):

„Państwa członkowskie mogą przewidzieć wyjątki lub ograniczenia w odniesieniu do prawa do zwielokrotniania określonego w art. 2 w następujących przypadkach:

[...]

- b) w odniesieniu do zwielokrotniania na dowolnych nośnikach przez osobę fizyczną do prywatnego użytku i do celów ani bezpośrednio, ani pośrednio handlowych [które nie są ani bezpośrednio, ani pośrednio handlowe], pod warunkiem że podmioty praw autorskich otrzymają godziwą rekompensatę, uwzględniającą zastosowanie lub niezastosowanie środków technologicznych określonych w art. 6, w odniesieniu do danych utworów lub przedmiotów objętych ochroną”.

- 6 Artykuł 5 ust. 5 wspomnianej dyrektywy stanowi:

„Wyjątki i ograniczenia przewidziane w ust. 1, 2, 3 i 4 powinny być stosowane tylko w niektórych szczególnych przypadkach, które nie naruszają normalnego wykorzystania dzieła lub innego przedmiotu objętego ochroną ani nie powodują nieuzasadnionej szkody dla uzasadnionych interesów podmiotów praw autorskich”.

- 7 Artykuł 6 tejże dyrektywy, zatytułowany „Obowiązki w odniesieniu do środków technologicznych”, przewiduje w ust. 3 i 4:

3. Do celów niniejszej dyrektywy przez wyrażenie »środki technologiczne« rozumie się wszystkie technologie, urządzenia lub części składowe, które przy normalnym funkcjonowaniu są przeznaczone do powstrzymania lub ograniczenia czynności w odniesieniu do utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną, które nie otrzymały zezwolenia od podmiotu praw autorskich lub prawa pokrewnego prawu autorskiemu przewidzianego przez prawo lub prawa sui generis przewidzianego w rozdziale III dyrektywy 96/9/WE. Środki technologiczne uważa się za »skuteczne«, jeżeli korzystanie z chronionego utworu lub z innego przedmiotu objętego ochroną jest kontrolowane przez podmioty praw autorskich poprzez zastosowanie kodu dostępu lub mechanizmu zabezpieczenia, takiego jak szyfrowanie, zakłócanie lub każdej innej transformacji [każda inna transformacja] utworu lub przedmiotu objętego ochroną lub mechanizmu kontroli kopiowania, które spełniają [który spełnia] cel ochronny.

4. Bez względu na ochronę prawną przewidzianą w ust. 1 w przypadku braku środków dobrowolnych podjętych przez podmioty praw autorskich, włączając porozumienia pomiędzy podmiotami praw autorskich i innymi stronami, państwa członkowskie podejmą właściwe środki w celu zapewnienia, że beneficjenci wyjątków lub ograniczeń przewidzianych w prawie krajowym zgodnie z art. 5 ust. 2 lit. a), c), d) i e) oraz w [art. 5] ust. 3 lit. a), b) lub e) będą mogli korzystać z wyjątków lub ograniczeń w stopniu koniecznym do skorzystania z nich, jeżeli beneficjent ma legalny dostęp do chronionego utworu lub przedmiotu objętego ochroną.

Państwo członkowskie może także podjąć tego rodzaju środki w stosunku do

beneficjenta wyjątku lub ograniczenia przewidzianego zgodnie z art. 5 ust. 2 lit. b), o ile [chyba że] podmioty praw autorskich umożliwiły już zwielokrotnianie utworów do użytku prywatnego w zakresie niezbędnym do skorzystania z danego wyjątku lub ograniczenia oraz zgodnie z postanowieniami art. 5 ust. 2 lit. b) i [art. 5] ust. 5, nie przeszkadzając właścicielom [podmiotom] praw autorskich w podjęciu odpowiednich środków dotyczących liczby zwielokrotnień zgodnie z tymi przepisami.

[...]”.

Uregulowania krajowe

- 8 Mające zastosowanie przepisy zawarte są w królewskim dekrete ustawodawczym 1/1996 z dnia 12 kwietnia 1996 r. w sprawie zatwierdzenia tekstu jednolitego ustawy o własności intelektualnej (zwanym dalej „TRLPI”). Ten królewski dekret ustawodawczy został zmieniony w ramach transpozycji dyrektywy 2001/29 ustawą 23/2006 z dnia 7 lipca 2006 r. o zmianie tekstu jednolitego ustawy o własności intelektualnej zatwierdzonego królewskim dekretem ustawodawczym 1/1996 (BOE nr 162 z dnia 8 lipca 2006 r., s. 25561).
- 9 Artykuł 17 TRLPI, zatytułowany „Wyłączone prawo korzystania i warunki stosowania”, brzmi następująco:

„Autorowi przysługuje wyłączne prawo do decydowania o wykorzystaniu jego utworu w jakikolwiek sposób, w szczególności prawo do zwielokrotniania utworu [...], które mo[że] być wykonywane tylko za jego zgodą z wyjątkiem przypadków przewidzianych w niniejszej ustawie”.
- 10 Artykuł 18 TRLPI, zatytułowany „Zwielokrotnianie”, stanowi:

„Zwielokrotnianie oznacza utrwalanie, bezpośrednie lub pośrednie, tymczasowe lub stałe w jakikolwiek sposób i w jakiegokolwiek formie, całego utworu lub jego części w celu jego przekazania lub sporządzenia kopii”.
- 11 Zgodnie z art. 31 ust. 2 TRLPI:

„Nie wymaga zgody autora zwielokrotnianie na jakimkolwiek nośniku utworów już rozpowszechnionych, gdy jest to dokonywane przez osobę fizyczną na jej użytek prywatny, a jego przedmiotem są utwory, do których uzyskała ona dostęp zgodnie z prawem, i gdy uzyskana kopia nie będzie wykorzystywana zbiorowo lub do celów zarobkowych, bez uszczerbku dla godziwej rekompensaty, o której mowa w art. 25 [...]”.
- 12 Artykuł 25 TRLPI, zatytułowany „Godziwa rekompensata za kopię na użytek prywatny”, stanowi w ust. 1, 2 i 4:

„1. Zwielokrotnienie wyłącznie dla użytku prywatnego, poprzez urządzenia lub instrumenty o charakterze technicznym niemające charakteru drukarskiego, utworów rozpowszechnionych w formie książek lub publikacji, które dla tych celów traktowane są równoważnie pod względem prawnym, jak również fonogramów, wideogramów lub innych nośników dźwiękowych, wizualnych lub audiowizualnych, stanowi podstawę

godziwej i wyłączonej rekompensaty należnej za każdy z wymienionych trzech sposobów zwielokrotniania na rzecz osób, o których mowa w ust. 4 lit. b), w celu wynagrodzenia za prawa własności intelektualnej, za które przestaje przysługiwać płatność ze względu na wspomniane zwielokrotnianie [...].

2. Rekompensatę tę ustala się za każdy sposób zwielokrotniania w zależności od sprzętu, urządzeń i nośników materialnych służących do wspomnianego zwielokrotniania, wyprodukowanych na terytorium Hiszpanii lub nabytych poza nim w celu ich rozpowszechniania handlowego lub używania na tym terytorium.

[...]

4. W odniesieniu do obowiązku prawnego, o którym mowa w ust. 1:

a) Dłużnicy oznaczają producentów z siedzibą w Hiszpanii, gdy działają w charakterze dystrybutorów handlowych, oraz osoby nabywające poza terytorium Hiszpanii – w celu rozpowszechniania handlowego lub używania na tym terytorium – sprzęt, urządzenia i nośniki materialne, o których mowa w ust. 2.

Dystrybutorzy, hurtownicy i detaliści, kolejno nabywający wspomniany sprzęt, urządzenia i nośniki materialne odpowiadają za uiszczenie rekompensaty solidarnie z dłużnikami, którzy im je dostarczyli – chyba że wykażą, iż rzeczywiście dokonali zapłaty na ich rzecz – i bez uszczerbku dla postanowień ust. 14, 15 i 20.

b) Wierzyciele oznaczają twórców utworów wykorzystywanych publicznie w jakiejkolwiek formie wymienionej w ust. 1, łącznie w zależności od przypadku i sposobu zwielokrotniania z wydawcami, producentami fonogramów i wideogramów oraz artystami wykonawcami, których wykonania zostały utrwalone na tych fonogramach i wideogramach”.

13 Artykuł 25 ust. 6 TRLPI określa procedurę zatwierdzania wysokości rekompensaty, którą powinien uiszczyć każdy dłużnik w odniesieniu do sprzętu, urządzeń i nośników materialnych. W procedurze tej uczestniczą ministerstwo kultury, ministerstwo przemysłu, turystyki i handlu, organizacje zarządzania prawami własności intelektualnej, stowarzyszenia branżowe reprezentujące w sposób większościowy dłużników, hiszpański związek konsumentów oraz ministerstwo gospodarki i finansów.

14 Tenże ustęp 6 stanowi, że „strony uczestniczące w rokowaniach, a w każdym przypadku ministerstwo kultury oraz ministerstwo przemysłu, turystyki i handlu, w celu przyjęcia rozporządzenia międzyresortowego, o którym mowa w poprzedzającym przepisie, powinny wziąć pod uwagę między innymi następujące kryteria:

a) szkodę rzeczywiście wyrządzoną podmiotom praw przez zwielokrotnianie, o którym mowa w ust. 1, przy czym gdy szkoda poniesiona przez podmiot praw autorskich jest niewielka, nie powstaje żadne zobowiązanie do zapłaty;

b) stopień wykorzystania sprzętu, urządzeń i nośników materialnych na potrzeby zwielokrotniania, o którym mowa w ust. 1;

- c) pojemność pamięci sprzętu, urządzeń i nośników materialnych;
 - d) jakość kopii;
 - e) dostępność, stopień zastosowania i skuteczność danych środków technologicznych, o których mowa w art. 161;
 - f) czas przechowywania kopii;
 - g) zapewnienie, aby odpowiednie kwoty rekompensaty za różne rodzaje sprzętu oraz urządzeń były proporcjonalne z punktu widzenia gospodarczego do ostatecznej przeciętnej ceny, po której są one oferowane konsumentom”.
- 15 Artykuł 25 ust. 12 TRLPI, poświęcony osobom, na których ciąży obowiązek uiszczenia rekompensaty, brzmi następująco:
- „Obowiązek zapłaty rekompensaty powstaje w następujących okolicznościach:
- a) w odniesieniu do producentów, gdy działają w charakterze dystrybutorów, oraz osób nabywających sprzęt, urządzenia i nośniki materialne poza terytorium Hiszpanii w celu ich rozpowszechniania handlowego na nim – w chwili przeniesienia własności przez dłużnika lub, w razie potrzeby, w chwili przekazania używania lub korzystania z tego sprzętu, urządzeń i nośników materialnych;
 - b) w odniesieniu do osób nabywających sprzęt, urządzenia i nośniki materialne poza terytorium Hiszpanii w celu ich używania na tym terytorium – w chwili ich nabycia”.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

- 16 SGAE jest jedną z organizacji zbiorowego zarządzania prawami własności intelektualnej w Hiszpanii.
- 17 Padawan zajmuje się sprzedażą płyt CD-R, CD-RW, DVD-R oraz urządzeń MP3. SGAE zażądał od Padawan zapłacenia „opłaty licencyjnej za kopię na użytek prywatny” przewidzianej w art. 25 TRLPI za lata od 2002 do 2004. Padawan odmówiła zapłaty na podstawie tego, że nałożenie tej opłaty licencyjnej na jej nośniki cyfrowe w sposób nieróżnicujący i bez względu na ich przeznaczenie (użytek prywatny bądź inna działalność zawodowa lub handlowa) jest sprzeczne z dyrektywą 2001/29. Wyrokiem z dnia 14 czerwca 2007 r. Juzgado de lo Mercantil n° 4 de Barcelona w całości uwzględnił powództwo SGAE i zasądził od Padawan zapłatę kwoty 16 759,25 EUR wraz z odsetkami ustawowymi.
- 18 Padawan wniosła apelację od tego wyroku przed sąd odsyłający.
- 19 Po konsultacji ze stronami i prokuraturą w przedmiocie złożenia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym Audiencia Provincial de Barcelona postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami

prejudycjalnymi:

- „1) Czy pojęcie godziwej rekompensaty przewidziane w art. 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29/WE zakłada harmonizację niezależnie od uprawnienia przyznanego państwom członkowskim do wyboru systemów wynagradzania, które uznają za najwłaściwsze, aby doprowadzić do skutecznego stosowania prawa do »godziwej rekompensaty« przysługującego podmiotom praw własności intelektualnej, których dotyczy ustanowienie wyjątku od zasady wyłącznego prawa do zwielokrotniania, dopuszczającego zwielokrotnianie utworów na użytek prywatny?
- 2) Czy państwa członkowskie niezależnie od systemu stosowanego przez nie do ustalenia godziwej rekompensaty są zobowiązane do zapewniania właściwej równowagi między zainteresowanymi stronami – podmiotami praw własności intelektualnej, których dotyczy wyjątek z tytułu sporządzania kopii na użytek prywatny, jako uprawnionymi do otrzymania tej rekompensaty z jednej strony a zobowiązanymi bezpośrednio lub pośrednio do jej zapłaty z drugiej strony – i czy równowaga ta określana jest przez uzasadnienie wprowadzenia godziwej rekompensaty, polegające na wyrównywaniu szkód wynikających z wyjątku z tytułu zwielokrotniania utworów na użytek prywatny?
- 3) Czy w przypadku gdy państwo członkowskie dokonało wyboru systemu obciążania lub opłaty licencyjnej od sprzętu, urządzeń i nośników cyfrowego zwielokrotniania, *takie obciążenie* (godziwa rekompensata z tytułu kopii na użytek prywatny) *powinno wykazywać odpowiedni związek*, zgodnie z celem, dla którego została ustanowiona rekompensata w art. 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29, i z kontekstem tego przepisu, *z domniemanym przeznaczeniem tego rodzaju sprzętu i urządzeń do zwielokrotniania utworów dopuszczonego na podstawie wyjątku dotyczącego kopii na użytek prywatny* w taki sposób, aby zastosowanie obciążenia było uzasadnione w sytuacjach, gdy sprzęt, urządzenia i nośniki cyfrowe będą prawdopodobnie przeznaczone do zwielokrotniania utworu na użytek prywatny, natomiast nie było uzasadnione w innych przypadkach?
- 4) Czy w przypadku wyboru przez państwo członkowskie systemu opartego na obciążaniu »opłatą licencyjną« z tytułu sporządzania kopii na użytek prywatny stosowanie tej »opłaty« w sposób nieróżnicujący, również w stosunku do przedsiębiorstw i osób wykonujących działalność gospodarczą, które w oczywisty sposób nabywają urządzenia i nośniki cyfrowego zwielokrotniania na potrzeby inne niż tworzenie kopii na użytek prywatny, jest zgodne z pojęciem godziwej rekompensaty?
- 5) Czy system przyjęty przez państwo hiszpańskie, polegający na obciążaniu opłatą licencyjną z tytułu zwielokrotniania utworów na użytek prywatny wszystkich urządzeń, sprzętu i nośników cyfrowych w sposób nieróżnicujący, może być sprzeczny z dyrektywą 2001/29 w takim zakresie, w jakim brak jest odpowiedniego związku między godziwą rekompensatą a ograniczeniem praw z tytułu zwielokrotniania utworów na użytek prywatny, które ją uzasadnia, gdyż system ten jest stosowany do odmiennych sytuacji, gdzie nie dochodzi do ograniczenia praw, które uzasadnia wprowadzenie rekompensaty o charakterze

pieniężnym?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie dopuszczalności

- 20 W pierwszej kolejności, Centro Español de Derechos Reprográficos i rząd hiszpański podkreślają w istocie, że wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest pozbawiony znaczenia dla celów rozstrzygnięcia sporu przed sądem krajowym, gdyż dyrektywa 2001/29 nie ma zastosowania *ratione temporis* do tego sporu. Ich zdaniem do sporu tego mają bowiem zastosowanie przepisy krajowe obowiązujące przed wejściem w życie przepisów transponujących tę dyrektywę. W rezultacie wykładnia pojęcia godziwej rekompensaty widniejącego w art. 5 ust. 2 lit. b) tejsze dyrektywy nie jest konieczna dla rozstrzygnięcia tego sporu.
- 21 W tym względzie należy przypomnieć, że w ramach współpracy pomiędzy Trybunałem a sądami państw członkowskich, ustanowionej na mocy art. 267 TFUE, do sądu krajowego, przed którym sprawa zawisła i którego odpowiedzialnością jest w sprawie przed nim zawisłej orzec, należy dokonanie oceny, z uwzględnieniem szczególnych okoliczności tej sprawy, czy wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest niezbędne do wydania wyroku w postępowaniu przed sądem krajowym, jak i ocena zasadności pytań, z którymi zwraca się on do Trybunału. Zatem jeżeli pytania zadane przez sądy krajowe dotyczą wykładni przepisu prawa Unii, Trybunał ma co do zasady obowiązek wydania orzeczenia (zob. w szczególności wyroki: z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie C-379/98 *PreussenElektra*, Rec. s. I-2099, pkt 38; z dnia 22 maja 2003 r. w sprawie C-18/01 *Korhonen i in.*, Rec. s. I-5321, pkt 19; a także z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawach połączonych C-261/07 i C-299/07 *VTB-VAB i Galatea*, Zb.Orz. s. I-2949, pkt 32).
- 22 Natomiast w kompetencji Trybunału nie leży wypowiadanie się w ramach procedury odesłania prejudycjalnego o wykładni przepisów krajowych ani orzekanie o poprawności wykładni zastosowanej przez sąd krajowy. Trybunał jest bowiem zobowiązany uwzględnić, zgodnie z podziałem kompetencji między sądami Unii a krajowymi, stan faktyczny i prawny, w jaki wpisują się pytania prejudycjalne w postaci takiej jak sformułowana w orzeczeniu odsyłającym (wyroki: z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawach połączonych C-482/01 i C-493/01 *Orfanopoulos i Oliveri*, Rec. s. I-5257, pkt 42; z dnia 4 grudnia 2008 r. w sprawie C-330/07 *Jobra*, Zb.Orz. s. I-9099, pkt 17; a także z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawach połączonych od C-378/07 do C-380/07 *Angelidaki i in.*, Zb.Orz. s. I-3071, pkt 48).
- 23 Co się tyczy tego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, należy stwierdzić, że po pierwsze dotyczy on wykładni przepisów prawa Unii, mianowicie art. 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29, co jest objęte właściwością Trybunału, do którego złożono taki wniosek, oraz że ponadto wcale nie jest wykluczone przy uwzględnieniu okresów, za które żąda się rozpatrywanej w postępowaniu przed sądem krajowym opłaty, i daty upływu terminu transpozycji ustanowionego na dzień 22 grudnia 2002 r. w art. 13 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy 2001/29, iż sąd krajowy będzie musiał wyciągnąć wnioski z wykładni, o którą wnioskł, w szczególności ze względu na obowiązek dokonywania wykładni zgodnej prawa krajowego w świetle

prawa Unii (wyrok z dnia 13 listopada 1990 r. w sprawie C-106/89 Marleasing, Rec. s. I-4135, pkt 8).

- 24 Po drugie ustalenie przepisów krajowych mających zastosowanie *ratione temporis* jest zagadaniem wykładni prawa krajowego, a zatem nie jest objęte właściwością Trybunału rozpatrującego wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.
- 25 Wynika z tego, że ten pierwszy zarzut niedopuszczalności należy oddalić.
- 26 W drugiej kolejności, SGAE utrzymuje, że pytania postawione przez sąd krajowy są niedopuszczalne, jako że dotyczą one sytuacji o charakterze wewnętrznoprawnym niezharmonizowanych dyrektywą 2001/29. Jej zdaniem postawione pytania opierają się bowiem w istocie na aspektach należących do właściwości państw członkowskich. Tymczasem zdaniem SGAE w ramach odesłania prejudycjalnego Trybunał nie ma właściwości w zakresie wykładni i stosowania prawa krajowego.
- 27 Należy jednakże przypomnieć, że to, czy pytania postawione przez sąd krajowy dotyczą materii niezwiązanej z prawem Unii ze względu na to, iż dyrektywa 2001/29 przewiduje wyłącznie harmonizację minimalną w tej dziedzinie, wynika z istoty pytań postawionych przez ten sąd, a nie z kwestii ich niedopuszczalności (zob. wyrok z dnia 11 kwietnia 2000 r. w sprawach połączonych od C-51/96 do C-191/97 Deliège, Rec. s. I-2549, pkt 28). Wobec tego zarzut podniesiony przez SGAE oparty na niemożności zastosowania tej dyrektywy do sprawy przed sądem krajowym nie odnosi się do dopuszczalności tej sprawy, lecz dotyczy istoty wspomnianych pytań (zob. podobnie wyrok z dnia 13 lipca 2006 r. w sprawach połączonych od C-295/04 do C-298/04 Manfredi i in., Rec. s. I-6619, pkt 30).
- 28 Jako że należy oddalić drugi zarzut niedopuszczalności, z całości poprzedzających rozważań wynika, że wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym należy uznać za dopuszczalny.

Co do istoty

W przedmiocie pytania pierwszego

- 29 Stawiając pytanie pierwsze, sąd krajowy dąży w istocie do ustalenia, czy pojęcie godziwej rekompensaty w rozumieniu art. 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29 stanowi autonomiczne pojęcie prawa Unii, które należy interpretować w sposób jednolity we wszystkich krajach członkowskich niezależnie od przyznanego tym państwom uprawnienia do określania szczegółowych warunków wdrażania prawa do tejże rekompensaty.
- 30 Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29 państwa członkowskie, które postanowią wprowadzić do swojego prawa wewnętrznego wyjątek kopii na użytek prywatny, są zobowiązane przewidzieć obowiązek uiszczenia „godziwej rekompensaty” na rzecz podmiotów tych praw.
- 31 Należy od razu zauważyć, że ani wspomniany art. 5 ust. 2 lit. b), ani żaden inny przepis dyrektywy 2001/29 nie zawiera odesłania do prawa krajowego państw członkowskich

w odniesieniu do pojęcia godziwej rekompensaty.

- 32 W takich okolicznościach zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału zarówno względy jednolitego stosowania prawa Unii, jak i zasady równości wskazują na to, że treści przepisu prawa Unii, który nie zawiera wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich dla określenia jego znaczenia i zakresu, należy zwykle nadać w całej Unii Europejskiej autonomiczną i jednolitą wykładnię, którą należy ustalić, uwzględniając kontekst przepisu i cel danego uregulowania (zob. w szczególności wyroki: z dnia 18 stycznia 1984 r. w sprawie 327/82 Ekro, Rec. s. 107, pkt 11; z dnia 19 września 2000 r. w sprawie Linster C-287/98, Rec. s. I-6917, pkt 43; z dnia 2 kwietnia 2009 r. w sprawie C-523/07 A, Zb.Orz. s. I-2805, pkt 34).
- 33 Z orzecznictwa tego wynika, że pojęcie godziwej rekompensaty, widniejące w przepisie stanowiącym część dyrektywy, która nie zawiera żadnego odesłania do praw krajowych, należy uważać za autonomiczne pojęcie prawa Unii i interpretować w sposób jednolity na jej obszarze [zob. analogicznie w odniesieniu do pojęcia godziwej rekompensaty widniejącego w art. 8 ust. 2 dyrektywy Rady 92/100/EWG z dnia 19 listopada 1992 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej (Dz.U. L 346, s. 61) wyrok z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie C-245/00 SENA, Rec. s. I-1251, pkt 24].
- 34 Wniosek ten poparty jest celem uregulowania, którego część stanowi pojęcie godziwej rekompensaty.
- 35 Cel dyrektywy 2001/29, opartej w szczególności na art. 95 WE i zmierzającej do harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym oraz do zapobiegania zakłócaniu konkurencji na rynku wewnętrznym wynikającym z różnorodności ustawodawstw państw członkowskich (wyrok z dnia 12 września 2006 r. w sprawie C-479/04 Laserdisken, Zb.Orz. s. I-8089, pkt 26, 31–34), zakłada bowiem rozwój autonomicznych pojęć prawa Unii. Wola prawodawcy Unii dotycząca doprowadzenia do możliwie najbardziej jednolitej wykładni dyrektywy 2001/29 jest odzwierciedlona w motywie 32 tejże dyrektywy, który wymaga, by państwa członkowskie stosowały wyjątki i ograniczenia dotyczące prawa do zwielokrotniania utworów w sposób spójny w celu zapewnienia dobrego funkcjonowania rynku wewnętrznego.
- 36 Z tego względu, jeśli wolno państwom członkowskim na mocy art. 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29 postanowić opcjonalnie o wprowadzeniu wyjątku kopii na użytek prywatny od wyłączonego prawa twórcy do zwielokrotniania określonego prawem Unii, te, które korzystają z tego uprawnienia, muszą uwzględnić uiszczenie godziwej rekompensaty na rzecz twórców, których dotyczy stosowanie tego wyjątku. Tymczasem sprzeczna z celem wspomnianej dyrektywy, wymienionym w poprzednim punkcie, byłaby wykładnia stanowiąca, że państwa członkowskie, które wprowadziły taki sam wyjątek, przewidziany przez prawo Unii i obejmujący jako zasadniczy element zgodnie z motywami 35 i 38 tej dyrektywy pojęcie godziwej rekompensaty, mają swobodę dookreślania w sposób niespójny i niezharmonizowany parametrów, które mogłyby różnić się w zależności od państwa członkowskiego.
- 37 Uwzględniając poprzedzające rozważania, na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, że pojęcie godziwej rekompensaty w rozumieniu art. 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29

stanowi autonomiczne pojęcie prawa Unii, które należy interpretować w sposób jednolity we wszystkich państwach członkowskich, w których wprowadzono wyjątek kopii na użytek prywatny, niezależnie od przyznanego tym państwom uprawnienia do ustalania w granicach określonych przez prawo Unii, a w szczególności przez tę dyrektywę, formy, szczegółowych warunków finansowania i pobierania oraz wysokości tej godziwej rekompensaty.

W przedmiocie pytania drugiego

- 38 Stawiając pytanie drugie, sąd krajowy dąży w istocie do ustalenia, czy „właściwa równowaga”, którą należy ustanowić między zainteresowanymi stronami, wymaga, by godziwa rekompensata była obliczana na podstawie kryterium szkody wyrządzonej twórcom po wprowadzeniu wyjątku kopii na użytek prywatny. Sąd ten również zmierza do ustalenia, kto oprócz twórców, których dotyczy ten wyjątek, należy do kręgu osób, pomiędzy którymi należy ustanowić „właściwą równowagę”.
- 39 Co się tyczy w pierwszej kolejności roli kryterium szkody poniesionej przez twórcę w obliczaniu godziwej rekompensaty, z motywów 35 i 38 dyrektywy 2001/29 wynika, że ta godziwa rekompensata ma na celu „odpowiednie” wynagrodzenie twórcom korzystania bez ich zgody z ich chronionych utworów. W celu ustalenia wysokości tej rekompensaty należy wziąć pod uwagę jako „pomocne kryterium” „potencjalną szkodę” poniesioną przez twórcę w wyniku danej czynności zwielokrotniania, przy czym w przypadku „szkod[y] [...] niewielk[iej]” może jednakże nie powstać żadne zobowiązanie do zapłaty. Wyjątek kopii na użytek prywatny musi zatem obejmować system, którego „celem jest wynagrodzenie podmiotom praw autorskich poniesionej przez nie szkody”.
- 40 Z przepisów tych wynika, że pojęcie i wysokość godziwej rekompensaty związane są ze szkodą wynikającą dla twórcy z dokonanego bez jego zgody na użytek prywatny zwielokrotnienia jego chronionego utworu. W tej perspektywie godziwą rekompensatę należy uważać za wyrównanie szkody poniesionej przez twórcę.
- 41 Ponadto termin „wynagrodzenie” widniejący w motywach 35 i 38 dyrektywy 2001/29 świadczy o woli prawodawcy Unii dotyczącej ustanowienia szczególnego systemu rekompensowania, którego wdrożenie wynika z zaistnienia szkód ponoszonych przez podmioty praw autorskich, rodzących co do zasady obowiązek zapłaty „wynagrodzenia” na rzecz tych podmiotów.
- 42 Wynika z tego, że godziwa rekompensata koniecznie musi być obliczana na podstawie kryterium szkody wyrządzonej poprzez wprowadzenie wyjątku kopii na użytek prywatny twórcom chronionych utworów.
- 43 Co się tyczy w drugiej kolejności kwestii zainteresowanych stron, których ma dotyczyć „właściwa równowaga”, motyw 31 dyrektywy 2001/29 przewiduje utrzymanie „właściwej równowagi” praw i interesów pomiędzy z jednej strony twórcami, beneficjentami godziwej rekompensaty, a z drugiej strony użytkownikami przedmiotów objętych ochroną.
- 44 Tymczasem sporządzenie kopii przez osobę fizyczną działającą prywatnie należy

uważać za czynność mogącą wyrządzić szkodę twórcy danego utworu.

- 45 Wynika z tego, że osobą, która wyrządziła szkodę podmiotowi wyłącznie uprawnionemu do zwielokrotniania utworu, jest osoba, która sporządziła na swój użytek prywatny kopię chronionego utworu bez zwrócenia się o uprzednią zgodę do wspomnianego podmiotu. Z tego względu co do zasady ciąży na tej osobie obowiązek naprawienia szkody związanej ze zwielokrotnieniem poprzez sfinansowanie rekompensaty, która zostanie uiszczona temu podmiotowi.
- 46 W tym kontekście przy uwzględnieniu praktycznych trudności dotyczących zidentyfikowania użytkowników prywatnych oraz zobowiązania ich do wynagrodzenia podmiotom praw autorskich wyrządzanej im przez nich szkody oraz w związku z okolicznością, że szkoda, która może wynikać z każdego użytku prywatnego, rozpatrywanego indywidualnie, może okazać się niewielka i z tego względu może nie powstać żadne zobowiązanie do zapłaty – jak wskazuje na to ostatnie zdanie motywu 35 dyrektywy 2001/29 – wolno państwom członkowskim ustanawiać dla celów finansowania godziwej rekompensaty „opłatę licencyjną za kopię na użytek prywatny” obciążającą nie zainteresowane strony prywatne, ale te, które dysponują sprzętem, urządzeniami i nośnikami zwielokrotniania cyfrowego i które z tego tytułu prawnie lub faktycznie udostępniają ten sprzęt osobom prywatnym lub świadczą tym osobom usługi zwielokrotniania. W ramach takiego systemu to na osobach dysponujących tym sprzętem ciąży obowiązek uiszczenia opłaty licencyjnej za kopię na użytek prywatny.
- 47 Oczywiście, w takim systemie to nie użytkownicy przedmiotów objętych ochroną są podmiotami zobowiązanymi do finansowania godziwej rekompensaty wbrew temu, czego wydaje się wymagać motyw 31 dyrektywy 2001/29.
- 48 Należy jednakże zauważyć, że po pierwsze działalność podmiotów zobowiązanych do tego finansowania, mianowicie udostępnianie użytkownikom prywatnym sprzętu, urządzeń i nośników zwielokrotniania lub świadczona przez nie usługa zwielokrotniania, stanowi faktyczną przesłankę niezbędną do tego, by osoby fizyczne mogły uzyskiwać kopie na użytek prywatny. Po drugie nic nie stoi na przeszkodzie, by te podmioty zobowiązane wliczyły kwotę opłaty licencyjnej za kopię na użytek prywatny do ceny udostępniania wspomnianego sprzętu, urządzeń i nośników zwielokrotniania lub do ceny świadczonej usługi zwielokrotniania. Tym samym ciężar opłaty licencyjnej będzie ostatecznie ponoszony przez użytkownika prywatnego, który uiszcza tę cenę. W tych okolicznościach użytkownik prywatny, któremu udostępniane są sprzęt, urządzenia i nośniki zwielokrotniania cyfrowego lub który korzysta z usługi zwielokrotniania, musi być uważany w rzeczywistości za „pośrednio zobowiązanego” do uiszczenia godziwej rekompensaty.
- 49 W rezultacie ze względu na to, że wspomniany system umożliwia podmiotom zobowiązanym przeniesienie kosztów opłaty licencyjnej na użytkowników prywatnych i że wskutek tego użytkownicy ci poniosą ciężar opłaty licencyjnej za kopie na użytek prywatny, należy go uważać za zgodny z „właściwą równowagą”, którą należy ustanowić pomiędzy interesami twórców i użytkowników przedmiotów objętych ochroną.
- 50 Przy uwzględnieniu powyższych rozważań na pytanie drugie należy odpowiedzieć, że art. 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29 należy interpretować w ten sposób, że „właściwa

równowaga”, którą należy ustanowić pomiędzy zainteresowanymi podmiotami, wymaga, by godziwa rekompensata koniecznie była obliczana na podstawie kryterium szkody wyrządzonej twórcom chronionych utworów w następstwie wprowadzenia wyjątku kopii na użytek prywatny. Zgodne z wymogami tej „właściwej równowagi” jest ustalenie, że podmioty, które dysponują sprzętem, urządzeniami oraz nośnikami zwielokrotniania cyfrowego i które z tego tytułu prawnie lub faktycznie udostępniają ten sprzęt użytkownikom prywatnym lub świadczą tym użytkownikom usługi zwielokrotniania, są zobowiązane do finansowania godziwej rekompensaty, jako że podmioty te mają możliwość przeniesienia rzeczywistego ciężaru tego finansowania na użytkowników prywatnych.

W przedmiocie pytań trzeciego i czwartego

- 51 Stawiając pytania trzecie i czwarte, które należy rozpatrzeć łącznie, sąd krajowy dąży w istocie do ustalenia, czy zgodnie z art. 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29 istnieje konieczny związek między stosowaniem opłaty licencyjnej przeznaczonej na finansowanie godziwej rekompensaty w odniesieniu do sprzętu, urządzeń oraz nośników zwielokrotniania cyfrowego a domniemanym przeznaczeniem tego sprzętu itd. do celów zwielokrotniania na użytek prywatny. Sąd ten również zmierza do ustalenia, czy zgodnie z dyrektywą 2001/29 jest stosowanie w sposób nieróżnicujący opłaty licencyjnej za kopię na użytek prywatny, w szczególności w odniesieniu do wspomnianego sprzętu, urządzeń oraz nośników zwielokrotniania cyfrowego w sposób oczywisty zastrzeżonych do innego użytku niż sporządzanie kopii do użytku prywatnego.
- 52 Należy od razu stwierdzić, że system finansowania godziwej rekompensaty, taki jak przedstawiony w pkt 46 i 48 niniejszego wyroku, jest do pogodzenia z wymogami „właściwej równowagi” tylko, jeśli rozpatrywany sprzęt, urządzenia i nośniki zwielokrotniania mogą być używane do celów sporządzania kopii na użytek prywatny i z tego względu wyrządzać szkodę twórcy chronionego utworu. Zatem przy uwzględnieniu tych wymogów istnieje konieczny związek między stosowaniem opłaty licencyjnej za kopię na użytek prywatny w odniesieniu do wspomnianego sprzętu, urządzeń i nośników zwielokrotniania cyfrowego a używaniem tego sprzętu itd. do celów zwielokrotniania na użytek prywatny.
- 53 W rezultacie stosowanie w sposób nieodróżnicowany opłaty licencyjnej za kopię na użytek prywatny w odniesieniu do wszystkich rodzajów sprzętu, urządzeń i nośników zwielokrotniania cyfrowego – w tym przy założeniu, wyraźnie powołanym przez sąd krajowy, że są one nabywane przez osoby inne niż osoby fizyczne na potrzeby oczywiście niezwiązane ze sporządzaniem kopii na użytek prywatny – nie okazuje się zgodne z art. 5 ust. 2 dyrektywy 2001/29.
- 54 Natomiast ze względu na to, że rozpatrywany sprzęt został udostępniony osobom fizycznym na cele prywatne, wcale nie jest konieczne ustalenie, że osoby te rzeczywiście sporządziły kopie na użytek prywatny za pomocą tego sprzętu i tym samym rzeczywiście wyrządziły szkodę twórcy chronionego utworu.
- 55 Słusznie się bowiem domniemywa, że te osoby fizyczne odnoszą w pełni korzyść z tego udostępnienia, to znaczy, zakłada się, iż wykorzystują wszystkie funkcje

związane z tym sprzętem, łącznie z funkcją zwielokrotniania.

- 56 Wynika z tego, że sama zdolność tego sprzętu lub tych urządzeń do sporządzania kopii wystarcza do uzasadnienia stosowania opłaty licencyjnej za kopię na użytek prywatny, pod warunkiem że wspomniany sprzęt lub urządzenia zostały udostępnione osobom fizycznym jako użytkownikom prywatnym.
- 57 Taka wykładnia poparta jest brzmieniem motywu 35 dyrektywy 2001/29. Motyw ten wymienia bowiem jako pomocne kryterium ustalania wysokości godziwej rekompensaty nie po prostu „szkodę” jako taką, ale szkodę „potencjalną”. Charakter „potencjalny” szkody wyrządzonej twórcy chronionego utworu zasadza się w spełnieniu uprzedniej koniecznej przesłanki polegającej na udostępnieniu osobie fizycznej sprzętu lub urządzeń umożliwiających sporządzenie kopii, po czym nie musi koniecznie następować rzeczywiste sporządzanie kopii na użytek prywatny.
- 58 Ponadto Trybunał orzekł już, że z punktu widzenia prawa autorskiego należy wziąć pod uwagę samą możliwość, którą dysponują użytkownicy końcowi, w danym przypadku klienci hotelu, oglądania utworów nadawanych drogą radiowo-telewizyjną za pomocą odbiorników telewizyjnych i sygnału telewizyjnego udostępnionego im przez wspomniany hotel, a nie rzeczywisty dostęp tychże klientów do tych utworów (wyrok z dnia 7 grudnia 2006 r. w sprawie C-306/05 SGAE, Zb.Orz. s. I-11519, pkt 43, 44).
- 59 Przy uwzględnieniu powyższych rozważań na pytania trzecie i czwarte należy odpowiedzieć, że art. 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29 należy interpretować w ten sposób, że konieczny jest związek między stosowaniem opłaty licencyjnej przeznaczonej na finansowanie godziwej rekompensaty w odniesieniu do sprzętu, urządzeń oraz nośników zwielokrotniania cyfrowego a domniemanym przeznaczeniem tego sprzętu itd. do celów zwielokrotniania na użytek prywatny. W rezultacie stosowanie w sposób nieróżnicujący opłaty licencyjnej za kopię na użytek prywatny, w szczególności w odniesieniu do wspomnianego sprzętu, urządzeń oraz nośników zwielokrotniania cyfrowego nieudostępnionych użytkownikom prywatnym i w sposób oczywisty zastrzeżonych do innego użytku niż sporządzanie kopii do użytku prywatnego, nie jest zgodne z dyrektywą 2001/29.

W przedmiocie pytania piątego

- 60 Stawiając pytanie piąte, sąd krajowy dąży w istocie do ustalenia, czy system przyjęty przez Królestwo Hiszpanii, polegający na obciążaniu w sposób nieróżnicujący opłatą licencyjną za kopię na użytek prywatny wszystkich rodzajów sprzętu, urządzeń i nośników zwielokrotniania cyfrowego bez względu na sposób używania tego sprzętu, urządzeń i nośników, jest zgodny z dyrektywą 2001/29.
- 61 W tym względzie z utrwalonego orzecznictwa wynika, że poza skargą o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego zadaniem Trybunału nie jest orzekanie o zgodności przepisu krajowego z prawem Unii. Ta kompetencja należy do sądów krajowych, w razie potrzeby po uzyskaniu od Trybunału w ramach wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym takich wyjaśnień, jakie mogą być konieczne w odniesieniu do zakresu stosowania i wykładni tego prawa (zob. wyrok z dnia 22 marca 1990 r. w sprawie C-347/87 Triveneta Zuccheri i in. przeciwko

Komisji, Rec. s. I-1083, pkt 16).

- 62 Zatem do sądu krajowego należy w świetle odpowiedzi udzielonych na cztery pierwsze pytania dokonanie oceny zgodności hiszpańskiego systemu opłaty licencyjnej za kopię na użytek prywatny z dyrektywą 2001/29.
- 63 Zatem Trybunał nie powinien udzielać odpowiedzi na pytanie piąte.

W przedmiocie kosztów

- 64 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Pojęcie godziwej rekompensaty w rozumieniu art. 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym stanowi autonomiczne pojęcie prawa Unii, które należy interpretować w sposób jednolity we wszystkich państwach członkowskich, w których wprowadzono wyjątek kopii na użytek prywatny, niezależnie od przyznanego tym państwom uprawnienia do ustalania w granicach określonych przez prawo Unii, a w szczególności przez tę dyrektywę, formy, szczegółowych warunków finansowania i pobierania oraz wysokości tej godziwej rekompensaty.**
- 2) **Artykuł 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29 należy interpretować w ten sposób, że „właściwa równowaga”, którą należy ustanowić pomiędzy zainteresowanymi podmiotami, wymaga, by godziwa rekompensata koniecznie była obliczana na podstawie kryterium szkody wyrządzonej twórcom chronionych utworów w następstwie wprowadzenia wyjątku kopii na użytek prywatny. Zgodne z wymogami tej „właściwej równowagi” jest ustalenie, że podmioty, które dysponują sprzętem, urządzeniami i nośnikami zwielokrotniania cyfrowego i które z tego tytułu prawnie lub faktycznie udostępniają ten sprzęt użytkownikom prywatnym lub świadczą tym użytkownikom usługi zwielokrotniania, są zobowiązane do finansowania godziwej rekompensaty, jako że podmioty te mają możliwość przeniesienia rzeczywistego ciężaru tego finansowania na użytkowników prywatnych.**
- 3) **Artykuł 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29 należy interpretować w ten sposób, że konieczny jest związek między stosowaniem opłaty licencyjnej przeznaczonej na finansowanie godziwej rekompensaty w odniesieniu do sprzętu, urządzeń oraz nośników zwielokrotniania cyfrowego a domniemanym przeznaczeniem tego sprzętu itd. do celów zwielokrotniania na użytek prywatny. W rezultacie stosowanie w sposób nieróżnicujący opłaty**

licencyjnej za kopię na użytek prywatny, w szczególności w odniesieniu do wspomnianego sprzętu, urządzeń oraz nośników zwielokrotniania cyfrowego nieudostępnionych użytkownikom prywatnym i w sposób oczywisty zastrzeżonych do innego użytku niż sporządzanie kopii do użytku prywatnego, nie jest zgodne z dyrektywą 2001/29.

Podpisy

* Język postępowania: hiszpański.

© Unia Europejska, <http://eur-lex.europa.eu/>